

Oproep voor deelname aan de Geert Bekaert-prijs voor architectuurkritiek

Het is weer zover! Archined organiseert in samenwerking met OASE een nieuwe editie van de Geert Bekaert-prijs, een prijs voor ontwerpkritiek ter bevordering van het gesprek en meerstemmigheid binnen het ontwerpveld. Doe mee!

Waarom is ontwerpkritiek belangrijk?

De disciplines van het ruimtelijke ontwerp (architectuur, stedenbouw en landschapsarchitectuur) gaan over meer dan alleen de vormgeving van de gebouwde omgeving. Ze bepalen (langdurig) hoe en waar we leven, werken, en ontspannen en dragen daarbij ook in sterke mate bij aan de menselijke voetafdruk op ecosystemen. Kortom, de ruimtelijke ontwerpvakken hebben een grote impact op de leefomgeving van mensen en anders-dan-menselijken en de conditionerende werking die daar – al dan niet bewust – het gevolg van is.

In de context van een wereld waarin de roep om een gelijkwaardige samenleving steeds urgenter wordt en luider klinkt, een wereld die volkomen wordt uitgewoond en daarbij in steeds grotere mate onherstelbaar beschadigd raakt, worden architecten, stedenbouwkundig ontwerpers en landschapsarchitecten uitgedaagd hun positie steeds opnieuw te bepalen. Een reflectieve ontwerppraktijk is daarbij van belang. Ontwerpkritiek heeft om twee redenen hierin een essentiële taak. Allereerst jaagt kritiek het inhoudelijke (vak)debat aan, plaatst het hedendaagse ontwikkelingen en uitdagingen in perspectief, en bevraagt deze. Daarmee helpt de kritiek de ontwerper positie te bepalen. Bovendien, ten tweede, draagt de ontwerper de verantwoordelijkheid, door de impact die het ruimtelijke ontwerp op het leven van mensen en anders-dan-menselijken, en de samenleving als geheel heeft, om gerealiseerde projecten kritisch te beschouwen en kennis hierover breed toegankelijk te maken. Ontwerpkritiek is, zo menen wij, het geëigende instrumentarium om (nieuwe) kennis en vraagstellingen omtrent architectuur, stedenbouw en landschapsarchitectuur publiek toegankelijk en bevragebaar te maken.

Het stimuleren van ontwerpkritiek is in deze tijd meer dan relevant: de branding met bijbehorende 'newspeak' binnen het ontwerpvak is niet meer weg te denken. De algoritmes van sociale media en zoekmachines blijven aan macht winnen en beïnvloeden zeer sterk wat we te zien en te lezen krijgen. Mediastormpjes en kolkende informatiestromen leiden tot een geleidelijke afstomping van het inhoudelijke debat. Gelijktijdig wordt de urgentie dat veranderingen binnen de vakwereld noodzakelijk zijn door steeds meer mensen gevoeld, en zijn veel ontwerpers op zoek naar de relevantie van het vak. Genoeg redenen dus voor een nieuwe editie van de Geert Bekaert-prijs, een prijs die uitgereikt wordt aan een voorbeeldstellende, al dan niet eerder gepubliceerde kritiek op het gebied van architectuur, stedenbouw en landschapsarchitectuur die bijdraagt aan een levendig ontwerpklimaat. Schrijftalenten (debutanten, ongehoord, gevestigd,...) doe mee, laat je stem horen, stuur je essay, recensie, reportage, interview, opiniestuk,... op.

Jurering

Alle teksten worden geanonimiseerd naar de jury gestuurd om bias zo veel mogelijk te voorkomen. Vervolgens maken de juryleden na lezing van alle teksten gezamenlijk een shortlist. Deze zal begin mei 2025 bekend worden gemaakt. De prijsuitreiking vindt begin juni plaats tijdens de Critics Night. Op deze feestelijke avond zullen de genomineerde kritieken (van de shortlist) door de auteurs worden voorgedragen waarna de winnaar door de jury bekend wordt gemaakt. De winnaar ontvangt eer en roem, en een fraaie bokaal. Het voorlezen van kritieken draagt bij aan het openen van gesprekken.

Hoe kan je meedoen?

Criteria voor inzending:

- Iedereen, individueel of collectief, kan een zelfgeschreven tekst inzenden.
- De inzender dient (mede) auteur te zijn van de ingezonden kritiek.
- Een tekst per auteur
- De tekst is nieuw of eerder gepubliceerd, maar dan wel na 1 januari 2022.
- Is maximaal 1.500 woorden lang
- Geschreven in het Nederlands of in het Engels
- Geen afbeelding(en) toe- of bijvoegen.

Dien je kritiek in als Word-bestand (géén pdf of andere bestandstypen) in standaard lettertype Calibri, regelafstand 1,15 en lettergrootte 11, met als bestandsnaam de titel van het essay.

Vermeld in de e-mail, dus niet in het document, je naam en je telefoonnummer. Wanneer de tekst eerder is gepubliceerd, vermeld dan ook in de e-mail de publicatiedatum en de titel van het tijdschrift of url van de website-pagina.

Stuur je kritiek uiterlijk zondag 1 december 2024 op naar bekaert@archined.nl. Teksten die niet voldoen aan de gestelde criteria worden niet beoordeeld.

FAQ

Vraag: Moet de auteur de Nederlandse nationaliteit bezitten?

Antwoord: Nee.

Vraag: Kunnen ook kritieken worden ingestuurd die niet plaatsgebonden zijn, maar raken aan algemenere thema's uit de architectuur, stedenbouwkunde of landschapsarchitectuur?

Antwoord: Ja, dat mag als het een thema betreft dat speelt in het Nederlandse taalgebied, of daar volgens de auteur(s) zou moeten spelen.

Vraag: Kan een kritiek over een buitenlands project voorbeeldstellend zijn voor de ontwerppraktijk in het Nederlandse taalgebied?

Antwoord: Ja, dat kan, mits de relatie met de uitgangspunten van de Bekaert-prijs evident zijn.

Vraag: Maakt de voordracht onderdeel uit van de jurering?

Antwoord: Nee

De jury

De juryleden voor de vierde editie van de Geert Bekaert-prijs zijn:

- **Gideon Boie** is architect-filosoof, gastprofessor aan de Faculteit Architectuur van de KU Leuven in Brussel en medeoprichter van het collectief BAVO. Hij woont en werkt in Brussel. Boie initieert publieke events en heeft tal van artikelen op zijn naam staan die zich veelal focussen op het politieke aspect van kunst, architectuur en stedenbouw. Recent verscheen zijn dissertatie *Discursive Architecture. Tactics for Critical Intervention in the work of BAVO*.

- **Violette Schönberger** is architect met een eigen bureau Falsework dat deels vanuit Rotterdam en Brussel opereert, geeft les aan onder meer de Rotterdamse Academie van Bouwkunst en ze schrijft. Ze publiceert onder meer op haar eigen blog Fromscratch en op Architectenweb. Onlangs verscheen

haar eerste boek *Het paradijs van imperfectie, over macht en onmacht van architectuur*, een bundeling van haar columns. Winnaar van de Geert Bekaert-prijs 2019.

- **Mechthild Stuhlmacher** is architect en mede-oprichter van het Rotterdamse bureau Korteknie Stuhlmacher Architecten. Stuhlmacher geeft les aan de Technische Universität Berlin en de KU Leuven in Gent, was kernredacteur van *OASE* en schrijft vooral over de relatie tussen architectuurcultuur en de ontwerppraktijk.

- **Tom Vandeputte** is schrijver en theoreticus. Hij studeerde bouwkunde aan de TU Delft, deed een MRes aan de London Consortium voor Humanities and Cultural Studies, was kernredacteur bij *OASE*, en voltooide zijn PhD in Philosophy and Critical Thought aan Goldsmiths College, University of London. Momenteel is hij lector Philosophy and Critical Theory op het Sandberg Instituut Amsterdam, waar hij tevens hoofd is van de Critical Studies afdeling.

- **Vincent van Velsen** is architectuurhistoricus, curator en (kunst)criticus. Hij werkt als conservator fotografie bij het Stedelijk Museum Amsterdam en is redacteur bij Metropolis M. Eerder schreef hij ook voor Volume, Tubelight en Archined. Afgelopen voorjaar was in het Nieuwe Instituut de door hem geïnitieerde tentoonstelling Soengoe Kondre / Verzonken leven te zien.

(Uitgesloten van deelname zijn: de Archined-redactie, de juryleden en Hans Teerds.)

Over de naamgever

Geert Bekaert (1928-2016) was een Belgische kunst- en architectuurcriticus, theoreticus, historicus en curator. Tussen 1950 tot 2012 schreef hij meer dan duizend artikelen en teksten over beeldende kunst en architectuur voor tijdschriften en dagbladen: van *Jeugdlinie*, een Vlaams weekblad voor jonge mensen tot *L'Architecture d'Aujourd'hui*, en van dagblad *De Standaard* tot *OASE*. Hij doceerde aan tal van universiteiten en hogescholen in Nederland en België, maakte documentaires als Rijksweg nr.1 met Jef Cornelis, cureerde tentoonstellingen en was hoofdredacteur van *Archis* (1990-1995). In 1988 ontving Bekaert de Rotterdam-Maaskantprijs. Zijn artikelen zijn gebundeld in *Verzamelde opstellen*. Het eerste deel *Stapstenen. 1950-65* kwam uit in 1985, het negende en laatste deel *Wijnvlekken. 2006-2010* verscheen in 2012. Een aantal artikelen van Bekaert zijn online te lezen in De Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren.